

Diskutera

Kursplanen i ämnet modersmål

Läsåret 2011/12 införs en samlad läroplan för var och en av de obligatoriska skolformerna grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan. I den samlade läroplanen för respektive skolform ingår kursplaner och kunskapskrav för samtliga ämnen. Det här diskussionsunderlaget riktar sig till dig som undervisar i ämnet modersmål i grundskolan. Materialet är tänkt att kunna användas som ett stöd för att sätta sig in i kursplanen och i den nya samlade läroplanen. Syftet med materialet är att sätta fokus på den nya läroplanens uppbyggnad och struktur samt visa hur den kan användas för planering av undervisningen i ämnet. I diskussionsunderlaget finns ett antal frågeställningar som rör kursplanens syfte, centrala innehåll och kunskapskrav, läroplanens övergripande mål och deras relation till kursplanen i ämnet.

Det finns ett diskussionsunderlag för vart och ett av grundskolans ämnen. Materialen har en gemensam uppbyggnad och frågeställningarna är desamma i alla material. Det som skiljer materialen åt är endast de ämnesspecifika avsnitten.

Till varje kursplan finns dessutom ett kommentarmaterial med bakgrundsresonemang och motiveringar till urval och avgränsningar i kursplanen. Diskussionsunderlagen och kommentarmaterialen är konstruerade för att komplettera varandra.

Det är Skolverkets förhoppning att det här diskussionsunderlaget kan vara ett stöd i lärares och skolors arbete med den nya samlade läroplanen.

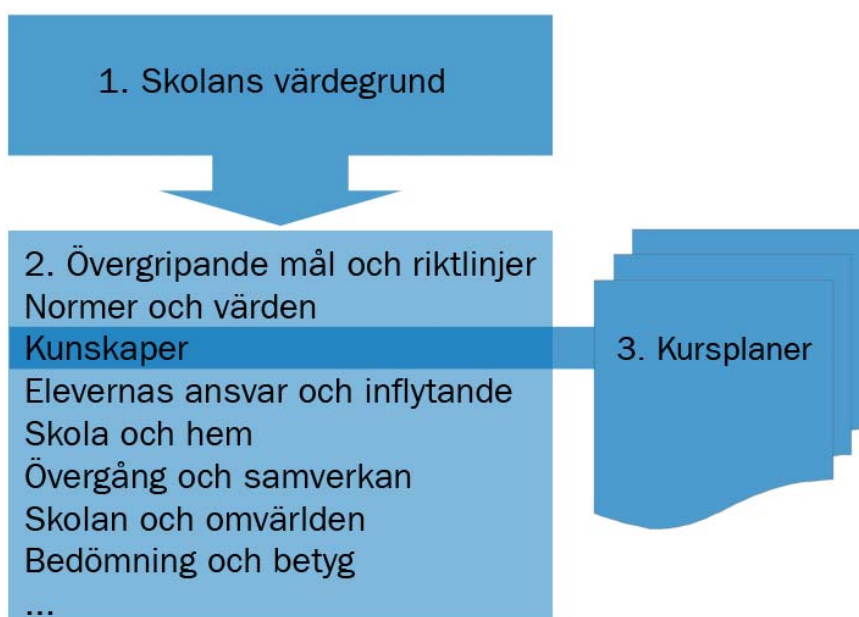
Diskussionsunderlaget är strukturerat under följande fyra rubriker:

- Den samlade läroplanen
- Kursplanen i ämnet modersmål
- Kunskapskrav och bedömning
- En idé till planering

Den samlade läroplanen

Den samlade läroplanen består av tre delar där de två första delarna utgörs av skolans värdegrund och samlade uppdrag samt de övergripande mål och riktlinjer som gäller för utbildningen. Läroplanens tredje del utgörs av de kursplaner och kunskapskrav som gäller för skolformen.

Kursplanerna är konstruerade utifrån de övergripande kunskapsmål som anges i läroplanens andra del och preciserar vilka ämnesspecifika kunskaper som undervisningen ska bidra med.

Övriga mål som anges i läroplanens andra del under *Normer och värden*, *Elevernas ansvar och inflytande*, *Skola och hem*, *Övergång och samverkan*, *Skolan och omvärlden* samt *Bedömning och betyg* preciseras inte i kursplanerna. Under dessa rubriker finns även angivet vilka riktlinjer som gäller för läraren i undervisningen.

Att diskutera

- Hur använder ni de mål och riktlinjer som finns angivna i läroplanens andra del i planeringen och genomförandet av undervisningen i ämnet?
- Är det några mål och riktlinjer som ni arbetar med på ett sätt som ni själva är extra nöjda med? Försök att identifiera vad det kan bero på.
- Är det några mål och riktlinjer som ni har svårare att veta hur ni ska hantera? Försök att identifiera vad det kan bero på och formulera utifrån detta konkreta handlingsalternativ som ni prövar och följer upp.
- Hur gör ni bedömningar av elevernas utveckling i förhållande till de mål som anges i läroplanens andra del? Hur dokumenterar ni detta?

Kursplanen i ämnet modersmål

I kursplanens syfte anges vilka kunskaper och förmågor som eleverna ska ges förutsättningar att utveckla. Syftet avslutas med ett antal långsiktiga mål som beskriver de ämnesspecifika förmågor som undervisningen ska ge eleverna möjlighet att utveckla. Genom undervisningen i ämnet modersmål ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- formulera sig och kommunicera i tal och skrift,
- använda sitt modersmål som ett medel för sin språkutveckling och sitt lärande,
- anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang,
- urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer,
- läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften, och
- reflektera över traditioner, kulturella företeelser och samhällsfrågor i områden där modersmålet talas utifrån jämförelser med svenska förhållanden.

Det är dessa förmågor som ligger till grund för kunskapskraven.

Det centrala innehållet anger vad undervisningen i ämnet ska behandla. I ämnet modersmål är det centrala innehållet uppdelat i årskurserna 1-3, 4-6 och 7-9. Det är dessutom indelat i följande fem övergripande kunskapsområden:

- Läsa och skriva
- Tala, lyssna och samtala
- Berättande texter och sakprosatexter
- Språkbruk
- Kultur och samhälle

Inom varje kunskapsområde finns ett antal innehållspunkter. Vissa av innehållspunkterna kan återkomma för flera årskurser men skiljer sig då åt när det gäller omfattning och komplexitet. Kursplanen kompletteras med kunskapskrav. Kunskapskraven behandlas utförligare under avsnittet *Kunskapskrav och bedömning*.

Att diskutera:

- Vilka syften lyfts fram i kursplanen för ämnet modersmål?
- Vilka likheter och skillnader finns i jämförelse med den tidigare kursplanen?
- Hur relaterar de olika punkterna i det centrala innehållet till syftet med ämnet?
- Vad får införandet av ett centralt innehåll i ämnet modersmål för konsekvenser för er undervisning?
- Vad säger syftet om hur ni behöver arbeta med det centrala innehållet?
- Hur arbetar ni för att skapa en likvärdig undervisning för alla elever?

Kunskapskrav och bedömning

Kunskapskraven ska ligga till grund för bedömningen av elevernas kunskaper genom hela skoltiden och är konstruerade utifrån ämnets mål och det centrala innehållet. Kunskapskraven ger stöd för att bedöma elevernas kunskaper och för att upptäcka vad eleven behöver utveckla vidare samt om någon form av stöd behöver sättas in. I ämnet modersmål finns kunskapskrav för betygen A, C och E i slutet av årskurs 6 och 9.¹ Kunskapskraven används för att bedöma vilket betyg elevens kunskaper motsvarar. Kunskapskraven i årskurs 9 är även utgångspunkt för terminsbetygen i årskurs 7, 8 och 9. För att tydliggöra för eleven vilka kunskaper hon eller han behöver utveckla kan beskrivningarna i kunskapskraven användas som utgångspunkt.

Exempel

I början av årskurs 7 har läraren just bedömt att elevens kunskaper motsvarar något av betygsstegen A-F i slutet av årskurs 6 i ämnet modersmål. Läraren kan då visa eleven kunskapskraven för årskurs 9. Utifrån dessa kan läraren och eleven samtala om hur elevens kunskaper och förmågor i ämnet kan utvecklas vidare. På samma sätt kan läraren diskutera beskrivningarna i kunskapskraven för de olika betygen i slutet av årskurs 6 med elever i till exempel årskurs 4 eller 5.

Att diskutera

- Vilka krav ställer kunskapskraven på er undervisning?
- Hur arbetar ni för att eleverna ska få kunskap om vad som krävs för olika betyg?
- Hur arbetar ni med att kontinuerligt dokumentera, utvärdera och bedöma elevernas kunskaper?
- Hur ger ni eleverna respons under arbetets gång?
- Hur försäkrar ni er om att de bedömningar ni gör av elevernas kunskaper är så rättvisa och likvärdiga som möjligt?
- Hur kan kunskapskravens beskrivningar användas när ni formulerar skriftliga omdömen?

¹ Betyg i årskurs 6 och 7 träder i kraft först hösten 2012. Under läsåret 2011/2012 ska kunskapskraven för betyget E i slutet av årskurs 6 gälla som godtagbara kunskaper.

En idé till planering

För att främja elevernas lärande och kunskapsutveckling ska undervisningen, enligt läroplanen, ta sin utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper samt i läroplanens övergripande mål och kursplanen i ämnet.

För att illustrera detta presenteras här nedan en idé om hur man kan planera och utforma undervisning i enlighet med den samlade läroplanens första och andra del samt kursplanen och kunskapskraven i ämnet modersmål. I de fall man planerar för ämnesövergripande arbetsområden kompletteras planeringen med de övriga ingående ämnens kursplaner och kunskapskrav. Modellen bygger på att elever och lärare tillsammans planerar ett arbetsområde som utgår från kursplanen i modersmål samt elevernas förkunskaper och intressen. Modellen ska inte ses som linjär, de olika delarna i den står i dialog med och är beroende av varandra. Exemplet är konstruerat för årskurs 4-6 men idén om planeringsprocessen är överförbar till alla årskurser. Observera att exemplet är övergripande till sin karaktär och endast syftar till att illustrera planeringsprocessen.

Exempel på en planeringsprocess av ett arbetsområde

Ett arbetslag för årskurserna 4-6 ska tillsammans planera ett arbetsområde i ämnet modersmål som ska pågå under tio veckor under en hösttermin. Arbetslaget har vid flera tillfällen fört diskussioner utifrån de kunskaper och förmågor som kursplanen i ämnet beskriver att eleverna ska ges möjlighet att utveckla genom undervisningen samt läroplanens övergripande mål.

Till exempel

- Hur kan vi arbeta för att ge eleverna *förutsättningar att utveckla sitt tal- och skriftspråk så att de får tilltro till sin språkförmåga och kan uttrycka sig i olika sammanhang och för skilda syften?*
- Hur arbetar vi för att eleverna ska få *möjligheter att utveckla sitt språk, sin identitet och förståelse för omvärlden?*
- Hur skapar vi arbetsformer som möjliggör att vi *tillsammans med eleverna planerar och utvärderar undervisningen?*

Exempel på en planeringsprocess

- **Förankring i kursplanens syfte**
- Innehåll
- Konkretisering av mål
- Arbetsformer
- Bedömning
- Dokumentation

Förankring i kursplanens syfte

Arbetslaget har sedan tidigare diskuterat att ett framtida arbetsområde ska behandla frågor om identitet och självbild. De elevgrupper som lärarna jobbar med har förändrats, några elever har slutat medan andra har kommit till. Med anledning av detta bestämmer sig arbetslaget för att arbeta med arbetsområdet *Det här är jag*, för att på så sätt ge eleverna en möjlighet att lära känna varandra lite bättre. I utdraget från syftet nedan är de delar som arbetsområdet kommer att beröra understruken. Arbetslaget kan konstatera att stora delar av syftet i ämnet modersmål berörs i samband med arbetsområdet *Det här är jag*.

Utdrag ur läroplanens tredje del, kursplan i ämnet modersmål

Modersmål

Språk är människans främsta redskap för att tänka, kommunicera och lära. Genom språket utvecklar människor sin identitet, uttrycker känslor och tankar och förstår hur andra känner och tänker. Att ha ett rikt och varierat språk är betydelsefullt för att kunna förstå och verka i ett samhälle där kulturer, livsåskådningar, generationer och språk möts. Att ha tillgång till sitt modersmål underlättar också språkutveckling och lärande inom olika områden.

Syfte

Undervisningen i ämnet modersmål ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper i och om sitt modersmål. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla sitt tal- och skriftspråk så att de får tilltro till sin språkförmåga och kan uttrycka sig i olika sammanhang och för skilda syften. Undervisningen ska bidra till att eleverna erövrar kunskaper om modersmålets uppbyggnad och blir medvetna om modersmålets betydelse för det egna lärandet i olika skolämnen.

Undervisningen ska stimulera elevernas intresse för att läsa och skriva på modersmålet. I undervisningen ska eleverna möta och få kunskaper om skönlitteratur, annat estetiskt berättande och olika former av sakprosa på modersmålet. Därigenom ska eleverna ges möjlighet att utveckla sitt språk, sin identitet och förståelse för omvärlden. Undervisningen ska också bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om hur man formulerar egna åsikter och tankar i olika slags texter. De ska även stimuleras till att uttrycka sig genom andra estetiska uttrycksformer.

Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att utveckla sin kulturella identitet och bli flerspråkiga. Genom undervisningen ska eleverna därför ges möjligheter att utveckla sina kunskaper om kulturer och samhällen där modersmålet talas. Undervisningen ska också bidra till att eleverna utvecklar ett jämförande förhållningssätt till kulturer och språk.

Genom undervisningen i ämnet modersmål ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- formulera sig och kommunicera i tal och skrift,
- använda sitt modersmål som ett medel för sin språkutveckling och sitt

lärande,

- anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang,
- urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer,
- läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften, och reflektera över traditioner, kulturella företeelser och samhällsfrågor i områden där modersmålet talas utifrån jämförelser med svenska förhållanden.

Lärarna i exemplet undersöker vad eleverna redan kan och vad de vill lära sig. Det senare är betydelsefullt eftersom de är måna om att sätta in arbetsområdet i ett för eleverna meningsfullt och intresseskapande sammanhang. Lärarna låter eleverna berätta vad tänker om begreppet identitet, om det hört ordet förut. Eleverna får även delge sina tankar kring hur man lär känna sig själv och andra och deras erfarenheter av att berätta för andra om sig själv? De får också ge förslag på aktiviteter de vill göra inom ramen för arbetsområdet samt vilket innehåll som kan vara relevant till det aktuella arbetsområdet.

Exempel på en planeringsprocess

- Förankring i kursplanens syfte
- **Innehåll**
- Konkretisering av mål
- Arbetsformer
- Bedömning
- Dokumentation

Innehåll

Lärarna diskuterar kursplanens centrala innehåll för årskurs 4-6 och vad som skulle kunna vara relevant att behandla i arbetsområdet *Det här är jag*

Arbetslaget ser att de utifrån kursplanen har stora möjligheter att tillsammans med eleverna bestämma innehåll som är bekant och elevnära. I rutan nedanför är det innehåll som lärarna bestämmer sig för att behandla i det aktuella arbetsområdet understruket.

Utdrag ur läroplanens tredje del, Kursplaner, modersmål

I årskurs 4-6

Läsa och skriva

- Lässtrategier för att förstå och tolka texter från olika medier samt för att urskilja texters budskap, både det uttalade och sådant som står mellan raderna.
- Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag.
- Modersmålets grundläggande struktur i jämförelse med svenskans.
- Ordböcker och andra hjälpmedel för stavning och ordförståelse.

Tala, lyssna och samtala

- Muntliga presentationer för olika mottagare.
- Uttal, betoning och satsmelodi samt uttalets betydelse för att göra sig förstådd.
- Modersmålets uttal i jämförelse med svenskans.

Berättande texter och sakprosatexter

- Berättande texter och poetiska texter för barn och unga i form av skönlitteratur, lyrik, sagor och myter från olika tider och områden där modersmålet talas. Berättande och poetiska texter som belyser människors villkor, identitets- och livsfrågor.
- Berättande och poetiska texters typiska språkliga drag samt deras ord och begrepp.
- Beskrivande, förklarande och instruerande texter för barn och unga med anknytning till traditioner, företeelser och språkliga uttryckssätt i områden där modersmålet talas.
- Texternas innehåll och deras typiska ord och begrepp.

Språkbruk

- Ord och begrepp för att uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. Ords och begrepps nyanser och värdeladdning.
- Synonymer och motsatsord.

Kultur och samhälle

- Seder, bruk och traditioner i områden där modersmålet talas i jämförelse med svenska seder, bruk och traditioner.
- Skolgång i områden där modersmålet talas i jämförelse med skolgång i Sverige.

Exempel på en planeringsprocess

- Förankring i kursplanens syfte
- Innehåll
- **Konkretisering av mål**
- Arbetsformer
- Bedömning
- Dokumentation

Konkretisering av mål

Lärarna i exemplet vill tydliggöra vilka kunskaper och förmågor som eleverna under arbetet ska ges förutsättningar att utveckla. De konkretiserar därför målen i ämnets syfte. Konkretiseringen innebär för arbetsområdet *Det här är jag* att eleverna ska ges förutsättningar att utveckla:

- sin förmåga att på modersmålet beskriva och förklara sådant som rör den egna personen muntligt och i enkel skrift
- sin förmåga att läsa och diskutera berättande texter om andras liv och reflektera över och tolka deras budskap och jämföra detta med sin egen verklighet
- sin förmåga att skriva i berättande form med någon variation i ord och begreppsanvändningen
- sin förmåga att skriva beskrivande och förklarande texter om någon tradition som förekommer i deras hem och jämföra den med någon tradition som följs i Sverige

Exempel på en planeringsprocess

- Förankring i kursplanens syfte
- Innehåll
- Konkretisering av mål
- **Arbetsformer**
- Bedömning
- Dokumentation

Arbetsformer

I valet av arbetsformer utgår lärarna från läroplanens två första delar. Där anges bland annat riktlinjer som läraren har att förhålla sig till när det gäller elevernas utveckling och lärande.

Utdrag ur läroplanens andra del 2.2 Kunskaper

Riktlinjer

Läraren ska

- ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande,
- stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan,
- ge utrymme för elevens förmåga att själv skapa och använda olika uttrycksmedel.

Med stöd av de inledande diskussionerna med eleverna väljer lärarna att eleverna under arbetsområdet bland annat ska få läsa ett par skönlitterära texter där eleverna får möta andra barns liv och villkor samt någon sakprosatext som beskriver någon tradition som är knuten till områden där modersmålet talas. Eleverna ska också få prova att skriva en egen berättelse och en sakprosatext samt också muntligt presentera sin bild av sig själv för kamratgruppen. I arbetsområdet ska eleverna alltså ges många möjlighet att arbeta med sitt språk och sin lust att uttrycka sig. Detta är några exempel på vad lärarna väljer att genomföra.

Exempel på en planeringsprocess

- Förankring i kursplanens syfte
- Innehåll
- Konkretisering av mål
- Arbetsformer
- **Bedömning**
- Dokumentation

Bedömning

Lärarna i exemplet vill att eleverna ska förstå vad de förväntas lära sig inom ramen för arbetsområdet och få möjligheter att ta ansvar för sitt lärande. Därför planerar de för hur de fortlöpande ska arbeta med bedömning och feedback inom ramen för arbetsområdet samt hur de ska göra eleverna delaktiga i detta. Lärarna stödjer sig på läroplanens övergripande mål om bedömning och betyg.

Utdrag ur läroplanens första del, 2.7 Bedömning och betyg

Skolans mål är att varje elev

- utvecklar ett allt större ansvar för sina studier, och
- utvecklar förmågan att själv bedöma sina resultat och ställa egen och andras bedömning i relation till de egna arbetsprestationerna och förutsättningarna.

För att tydliggöra för eleverna vad de förväntas lära sig utgår lärarna i exemplet från kunskapskraven i slutet av årskurs 6. De delar i kunskapskraven som lärarna kommer att utgå ifrån i sin bedömning under och efter arbetsområdet *Det här är jag* är understrukna i rutan nedanför, där kunskapskraven för betyget E har valts som exempel. Arbetslaget konstaterar att det begränsade arbetsområdet *Det här är jag* ger ett brett bedömningsunderlag som berör stora delar av kunskapskraven i ämnet modersmål.

Kunskapskrav för betygssteget E i slutet av årskurs 6 för ämnet modersmål

Eleven kan läsa elevnära och bekanta åldersanpassade texter för barn och ungdomar med **visst** flyt genom att, på ett i **huvudsak** fungerande sätt, välja och använda lässtrategier. Genom att göra **enkla, kronologiska** sammanfattningar av olika texters innehåll och kommentera centrala delar med **viss** koppling till sammanhanget visar eleven **grundläggande** läsförståelse. Dessutom kan eleven utifrån egna erfarenheter och referensramar föra **enkla och till viss del** underbyggda resonemang om texternas tydligt framträdande budskap.

Eleven kan utifrån sitt modersmåls särdrag uttrycka sig **enkelt** i skrift med **viss** språklig variation och inslag av ämnesrelaterade ord och begrepp. Eleven använder då med **viss** säkerhet grundläggande regler för språkriktighet och kan stava ord som eleven själv ofta använder och som är vanligt förekommande i elevnära texter. Genom att jämföra modersmålets skriftspråk med svenska kan eleven föra **enkla** resonemang om likheter och skillnader mellan modersmålet och svenska

Eleven kan med ett i **huvudsak fungerande** ord- och begreppsförråd samtala om bekanta ämnen på ett **enkelt** sätt. I samtalen kan eleven ställa frågor och framföra egna åsikter på ett sätt som **till viss del** upprätthåller samtalet. När eleven berättar om vardagliga händelser beskriver eleven dem så att det huvudsakliga innehållet framgår med **viss** tydlighet. Eleven kan

utifrån egna referensramar och erfarenheter på ett **enkelt** sätt beskriva och resonera om för eleven viktiga kunskapsområden med anknytning till modersmålet och områden där modersmålet talas.

**Exempel på en
planeringsprocess**

- Förankring i kursplanens syfte
- Innehåll
- Konkretisering av mål
- Arbetsformer
- Bedömning
- **Dokumentation**

Dokumentation

Lärarna i exemplet diskuterar och bestämmer sig för hur de ska bedöma elevernas lärande och utveckling inom ramen för arbetsområdet och vid vilka tillfällen detta ska ske samt hur elevernas lärande och utveckling ska dokumenteras.

Tillsammans med kunskapskraven blir detta ett underlag för fortsatt formativ bedömning av hur eleven kan fortsätta att utvecklas i riktning mot ämnets syfte och läroplanens övergripande mål. Det blir även en del i det underlag som ligger till grund för de skriftliga omdömena som lärarna skriver inför utvecklingssamtalet.

Lärarna i exemplet planerar också att använda bedömningsunderlagen som utgångspunkt för att utvärdera den egna undervisningen med syfte att utveckla dess kvalitet så att elevernas måluppfyllelse kan öka.

Sammanfattning av planeringen

Lärarna i exemplet har planerat arbetsområdet *Det här är jag* för årskurserna 4-6. Planeringen formuleras skriftligt och används för att informera elever och föräldrar om arbetsområdet.

För arbetsområdet *Det här är jag* kom planeringen för årskurs 4-6 att se ut så här:

Planering för arbetsområde *Det här är jag* årskurs 4-6

Under tio veckor av höstterminen kommer vi att arbeta med arbetsområdet *Det här är jag* i ämnet modersmål.

Vi som jobbar tillsammans i ämnet modersmål känner inte varandra så bra ännu. För att vi ska lära känna varandra ska du i det här arbetsområdet få möjlighet att fundera och formulera dig kring frågor om dig själv och ditt liv så att du kan berätta och beskriva om det för dina kamrater. Genom att läsa texter om hur barn kan ha det i de delar av världen där vårt modersmål används och genom att själv få prata och skriva om frågor som rör ditt liv och genom att ta del av dina klasskamraters berättelser ökar dina kunskaper om dig själv, dina kamrater och om hur det kan vara att vara barn där modersmålet talas. Samtidigt utvecklas dina språkliga förmågor och du blir allt bättre på att tänka, läsa, skriva, tala och lyssna.

Följande mål i ämnet ligger till grund för arbetsområdet:

- formulera sig och kommunicera i tal och skrift,
- anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang,
- läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften, och
- reflektera över traditioner, kulturella företeelser och samhällsfrågor i områden där modersmålet talas utifrån jämförelser med svenska förhållanden.

I arbetsområdet *Det här är jag* ska du få möjlighet att utveckla

- din förmåga att på modersmålet beskriva och förklara sådant som rör ditt eget liv muntligt och i enkel skrift
- din förmåga att läsa och diskutera berättande texter om andras liv och reflektera över och tolka deras budskap och jämföra detta med din egen verklighet
- din förmåga att skriva en berättelse med någon variation i ord och begreppsanvändningen
- din förmåga att skriva beskrivande och förklarande texter om någon tradition som förekommer i ditt hem och jämföra den med någon tradition som följs i Sverige

Bedömning

I arbetsområdet bedöms på vilket sätt

- du kan beskriva och förklara genom att läraren lyssnar när du genomför en muntlig presentation

- du kan läsa och diskutera texter genom att läraren lyssnar på dig när du läser texter och diskuterar deras innehåll och dina tankar om det med kamraterna i gruppen
- du kan skriva berättande och beskrivande eller förklarande texter genom att dina lärare följer och stödjer dig i ditt skrivarbete och läser dina texter och ger dig respons på dem både under tiden som du skriver dem och när du är klar med dem

När någon lärare lyssnar på dig eller läser något du har skrivit kommer du att få veta vad du har utvecklat och vad du kan utveckla vidare.

Undervisning

För att du ska få möjlighet att lära dig allt det här ska vi på lektionerna läsa några skönlitterära texter där vi får möta barn som lever i den delen av världen där vårt modersmål talas. Du kommer också att få välja ut en tradition som du vill veta mer om och läsa en faktatext som handlar om varför den här traditionen finns och hur den brukar uppmärksammas. Du kommer att få diskutera både texternas budskap och de tankar som texterna väcker hos dig. I arbetsområdet kommer du att få skriva, både en egen berättelse om ditt liv och en beskrivande eller förklarande text som kan handla om den tradition du valt att lära dig mer om. Du kommer också att få förbereda och genomföra en muntlig presentation där du berättar och beskriver dig själv och ditt liv för kamraterna i gruppen. Du får förstås också själv gärna lämna idéer på sådant du tycker skulle vara intressant att ta upp på lektionerna.

Exempel på en planeringsprocess

- Förankring i kursplanens syfte
- Innehåll
- Konkretisering av mål
- Arbetsformer
- Bedömning
- Dokumentation

Planera ett arbetsområde

Här nedan följer ett antal frågor som tillsammans med exemplet ovan kan vara en utgångspunkt för planering av ett arbetsområde eller en arbetsuppgift.

Förankring i kursplanens syfte

- Vilka delar ur syftet vill vi skapa ett arbetsområde eller arbetsuppgift kring?
- Hur tar vi reda på elevernas förkunskaper och vad kan de ha inflytande över i planeringen av arbetsområdet?

Innehåll

- Vad av det centrala innehållet kommer att behandlas i arbetsområdet?
- Finns det idéer från lärare eller elever på ytterligare innehåll som vi ser skulle kunna vara relevant att behandla inom ramen för arbetsområdet?

Konkretisering av mål

- Hur tydliggör vi arbetsområdet för eleverna så att de är medvetna om målet med arbetet?
- Hur kan vi konkretisera de utvalda målen i det aktuella arbetsområdet?

Arbetsätt

- Vilka delar från den samlade läroplanens övergripande mål ska eleverna ges möjlighet att utveckla i det aktuella arbetsområdet?
- Hur introducerar, genomför och avslutas arbetsområdet så att eleverna ges möjlighet att utvecklas i riktning mot ämnets syfte och läroplanens övergripande mål?
- Hur stimulerar vi elevernas språkutveckling inom ramen för arbetsområdet?
- Vilka andra ämnen kan kopplas till arbetsområdet för att skapa större sammanhang och helheter?

Bedömning

- Hur och när kan elevernas kunskaper och förmågor bedömas i relation till arbetsområdet och ämnets kunskapskrav både under arbetsprocessen och efter genomfört arbete?
- Vilka redovisningsformer ger eleverna möjlighet att visa de kunskaper som det är tänkt att de ska utveckla?

Dokumentation

- Hur dokumenterar vi varje elevs kunskapsutveckling?
- Hur kan vi använda dokumentationen för att utvärdera vår undervisning?
- Hur överför vi de erfarenheter vi gör i arbetsområdet till andra arbetsområden?
- Hur delar vi andra kollegor våra erfarenheter?